

OBSAH

I. ÚVODNÍ ČÁST	13
1. Základní pojmy	13
2. Vývoj analytické chemie	13
3. Vývoj kvalitativní analýsy	15
4. Kvalitativní chemický rozbor	16
II. THEORETICKÁ ČÁST	18
Analytické reakce	18
5. Rozdělení reakcí	18
6. Neutralizační reakce	19
7. Amfolyty	34
8. Redoxní reakce	36
9. Reakce srážecí	39
10. Reakce založené na vzniku komplexů	48
11. Barevné reakce	60
12. Reakce katalytické a indukované	64
13. Reakce organických činidel	68
14. Funkčně analytické skupiny	71
15. Reakce skupinové, selektivní a specifické	94
16. Citlivost analytických reakcí	95
III. TECHNICKÁ ČÁST	99
17. Způsoby provedení reakcí	99
1. Reakce zkumavkové	99
2. Reakce kapkové	99
3. Reakce mikroskopické	103
4. Reakce roztírací	103
18. Filtrace a promývání v kvalitativní analýse	104
19. Činidla	105
20. Základní postup chemické kvalitativní analýsy	112
21. Popis vzorku	112
22. Orientační zkoušky	113
Zkouška vzorku v plameni	113
Zkouška vzorku zřed. kyselinou sírovou	115
Zkouška vzorků konc. kyselinou sírovou	116
23. Zkoušky rozpustnosti vzorku	117
24. Žihání v baniče	117
Žihání v baniče se žhaveným dřevěným uhlím	119
Žihání v baniče s uhličitánem sodným	119

Tavení v boraxové nebo fosforečné perličce	120
Žihání na uhlí	121
25. Převedení vzorku do roztoku	121
26. Přehled rozpustností	126
IV. SKUPINOVÉ REAKCE	127
27. Základy skupin	127
Provedení skupinových reakcí	132
A. Skupinové reakce kationtů	134
28. Reakce kyseliny chlorovodíkové	134
29. Reakce zřed. kyseliny sírové	135
30. Reakce kyseliny šťavelové	136
31. Reakce sirovodíku	137
32. Reakce siričků kademnatého a zinečnatého	143
33. Reakce siričků amonného	143
34. Reakce alkalických hydroxydů	146
35. Reakce amoniaku	154
36. Reakce uhličitanu sodného	157
37. Reakce uhličitanu amonného	159
38. Reakce octanu sodného	160
39. Reakce alkalických fosforečnanů	161
40. Reakce jodidu draselného	164
41. Reakce chromanu draselného	166
42. Redukce zinkem	167
43. Přehled základních skupinových reakcí	168
44. Dělení skupin kationtů	172
44a. Klasická soustava dělení kationtů	181
44b. Další příklady dělení některých skupin.	184
B. Skupinové reakce aniontů	187
45. Rozdělení reakcí	187
46. Oddělování kationtů těžkých kovů	188
47. Skupinové reakce Ba^{2+}	191
48. Skupinové reakce Ag^+	193
49. Oxydace roztokem manganistanu draselného	196
50. Oxydace roztokem jodu	196
51. Redukce kyselinou jodovodíkovou	197
52. Anionty těkavých kyselin	197
53. Pokusy o soustavu kvalitativního dělení aniontů	197
54. Přehled skupinových reakcí aniontů	198
V. SELEKTIVNÍ REAKCE	199
55. Reakce NH_4^+	200
56. Vodík	203
A. Kovy	204
57. Alkalické kovy	204
58. Reakce Li^+	206
59. Reakce Na^+	208
60. Reakce K^+	211

61. Reakce Rb ⁺	215
61a. Reakce Cs ⁺	216
62. Kovy alkalických zemin	218
63. Beryllium	220
Reakce Be ²⁺	220
64. Hořčík	222
Reakce Mg ²⁺	223
65. Vápník	226
Reakce Ca ²⁺	226
66. Stroncium	229
Reakce Sr ²⁺	229
67. Baryum	230
Reakce Ba ²⁺	230
68. Radium	233
69. Hliník	233
70. Reakce Al ³⁺	233
71. Skandium	238
72. Yttrium	239
73. Lanthan	239
74. Lanthanidy	240
75. Cer.	243
Reakce Ce ³⁺	244
Reakce Ce ⁴⁺	245
76. Skupina aktinidů	246
77. Thorium	248
Reakce Th ⁴⁺	248
78. Uran	250
Reakce UO ₂ ²⁺	251
79. Transurany	254
Neptunium	254
Plutonium	254
Americium	254
Curium	255
Berkelium	255
Kalifornium	255
80. Titan	255
Reakce Ti ³⁺	255
Reakce Ti ⁴⁺	256
81. Zirkonium	259
Reakce Zr ⁴⁺	260
82. Hafnium	263
83. Vanad	263
Reakce VO ₄ ³⁻	265
84. Niob a tantal	268
Reakce NbO ₄ ²⁻	268
Reakce TaO ₄ ³⁻	269
85. Chrom	270
Reakce Cr ³⁺	270
Reakce CrO ₄ ²⁻ a Cr ₂ O ₇ ²⁻	272

86. Molybden	275
Reakce MoO_4^{2-}	275
87. Wolfram	278
Reakce WO_4^{2-}	279
88. Mangan	281
Reakce Mn^{2+}	281
Reakce MnO_4^-	285
87. Technecium	286
88. Rhenium	286
Reakce ReO_4^-	287
89. Železo	288
Reakce Fe^{3+}	289
Reakce Fe^{2+}	293
90. Kobalt	297
Reakce Co^{2+}	298
91. Nikl	302
Reakce Ni^{2+}	302
92. Kovy platinové skupiny	305
93. Ruthenium	307
94. Osmium	308
95. Rhodium	309
96. Iridium	310
97. Palladium	312
Reakce Pd^{2+}	312
98. Platina	315
99. Měď	317
Reakce Cu^{2+}	318
100. Stříbro	325
Reakce Ag^+	326
101. Zlato	330
102. Zinek	334
Reakce Zn^{2+}	335
103. Kadmium	338
Reakce Cd^{2+}	338
104. Rtuť	341
Reakce Hg_2^{2+}	342
Reakce Hg^{2+}	344
Společné reakce Hg_2^{2+} a Hg^{2+}	347
105. Gallium	349
106. Indium	349
107. Thalium	350
Reakce Tl^+	351
108. Germanium	353
109. Cín	355
Reakce Sn^{2+}	356
Reakce solí ciničitých	359
110. Olovo	360
Reakce Pb^{2+}	361
111. Arsen	366
Reakce AsO_3^{3-}	367

	Reakce AsO_4^{3-}	368
	Společné reakce sloučenin arsenu	369
112.	Antimon	372
	Reakce Sb^{3+}	373
113.	Vizmut	378
	Reakce Bi^{3+}	378

B. Nekovy

114.	Skupina F, Cl, Br, J	383
115.	Fluor	383
	Reakce F^-	384
116.	Chlor	386
	Reakce Cl^-	387
	Reakce ClO^-	390
	Reakce ClO_2^-	391
	Reakce ClO_3^-	392
	Reakce ClO_4^-	393
117.	Brom	394
	Reakce Br^-	395
	Reakce BrO_3^-	396
118.	Jod	397
	Reakce J^-	398
	Reakce JO_3^-	400
	Reakce JO_4^-	401
119.	Kyslík	402
120.	Ozon	403
121.	Voda	404
122.	Peroxyd vodíku	406
123.	Síra	407
	Reakce S^{2-} a SH^-	408
	Reakce SO_3^{2-} a HSO_3^-	411
	Reakce $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$	414
	Dokazování S^{2-} , SO_3^{2-} , $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$ vedle sebe	416
	Reakce SO_4^{2-}	416
	Reakce $\text{S}_2\text{O}_8^{2-}$	419
124.	Selen	419
	Reakce SeO_3^{2-}	420
	Reakce SeO_4^{2-}	423
125.	Tellur	424
	Reakce TeO_3^{2-}	424
	Reakce TeO_4^{2-}	425
126.	Polonium	426
127.	Dusík	426
	Reakce N_3^-	427
128.	Amoniak	427
	Reakce $\text{NH}_2 \cdot \text{NH}_3^+$	428
	Reakce $\text{HO} \cdot \text{NH}_3^+$	428
129.	Kysličníky dusíku	429
	Reakce NO_2^-	430
	Reakce NO_3^-	433

130. Fosfor	437
Reakce H_2PO_2^-	438
Reakce HPO_3^{2-}	439
Reakce PO_4^{3-}	440
Reakce $\text{P}_2\text{O}_7^{4-}$	442
131. Uhlík	443
132. Kysličník uhličitý	443
Reakce CO_3^{2-}	444
133. Kysličník uhelnatý	446
134. Fosgen	448
135. Kyanovodík	448
Reakce CN^-	449
Reakce $[\text{Fe}(\text{CN})_6]^{4-}$	452
Reakce $[\text{Fe}(\text{CN})_6]^{3-}$	454
Reakce CNS^-	454
Reakce CNO^-	457
136. Křemík	457
Reakce SiF_6^{2-}	460
137. Bor	461
138. Netečné plyny	465
VI. KVALITATIVNÍ ELEMENTÁRNÍ ANALÝSA ORGANICKÝCH SLOU-	
ČENIN	466
139. Důkaz uhlíku a vodíku	466
140. Lassaigneova zkouška na N, S, X	467
141. Davidsonova zkouška na O, S, N	467
142. Dokazování S	468
143. Beilsteinova zkouška na halogeny	468
144. Anionty organických kyselin	469
Reakce CH_3COO^-	469
Reakce $\text{C}_2\text{O}_4^{2-}$	470
Reakce $\text{C}_4\text{H}_4\text{O}_6^{2-}$	471
<i>Literatura</i>	473